

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

12514-2015 (011)

Konserniohjeet

Tiivistelmä: -

Khkon § 78

Johtava kaupunginlakimies Laura Klami, johtaja Tuomas Heikkinen, konserniasioista vastaava controller Kim Moisiolinna ja konsernilaskennan päällikkö Merja Vuorinen 20.8.2016:

Kuntalaki omistajaohjauksen ja konsernijohdon näkökulmasta

Kuntalain kokonaisuudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on konserninäkökulman huomioon ottaminen. Kuntalaissa (410/2015) on säännöksiä omistajaohjauksesta, kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta.

Kuntalaissa on kokonaisuudistuksen myötä omaksuttu laaja näkökulma kunnan toimintaan. Laissa on määritelty kunnan toiminta -käsite, joka sisältää juridisen kuntakonsernin lisäksi kuntien yhteistyöhön tai kunnan omistukseen, sopimukseen tai rahoittamiseen perustuvan kunnan toiminnan. Kuntastrategiaa, kunnan johtamista ja omistajaohjausta koskevia säännöksiä sovelletaan kuntaan tässä laajemmassa merkityksessä.

Kunnan omistajaohjaus

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestyksensä määräyksiin, muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille ja muuhun kunnan määräsvallan käyttöön.

Kuntalain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 268/2014) todetaan:

”Omistajaohjauksen tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö ottaa toiminnassaan huomioon omistajansa tahdon ja tavoitteet. Yhteisön päätösvaltaa käyttää kuitenkin aina sen oma, kutakin organisoitumismuotoa koskevassa erityislainsäädännössä säädely toimitteihin. Kunta ei siis voi puuttua yhtiön oman toimielimen yksittäiseen päätökseen tai tehdä päätöstä suoraan sen puolesta. Erityislainsäädäntö ei kuitenkaan muodosta estettä sille, että kunta tavoittelee vahvaa ja aktiivista omistajuutta, jonka seurauksena omistajaohjauksen kohteena oleva yhteisö toimii kunnan strategisten tavoitteiden suuntaisesti.”

Edelleen hallituksen esityksessä todetaan, että omistajaohjausta ovat ainakin kaikki ne toimenpiteet, jotka liittyvät perustamissopimukseen, yhtiöjärjestyksensä määräyksiin sekä erilaisiin muihin sopimukseen kuten osakassopimukseen. Omistajaohjausta ovat myös henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä ja eri toimielimissä sekä niiden kokouksissa edustaville henki-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

---

jeista poikkeamiseen tulisi tytäryhteisön kuitenkin esittää erityisen perusteltu syy.

Konsernijohto

Uuden kuntalain 48 § vastaa aikaisemman kuntalain 25 a §:ää. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen käytännön toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Valtuusto päättää hallintosäännöllä yksityiskohtaisemmin konsernijohdon tehtävistä.

Hallitusten kokoonpano ja esteellisyysäännökset

Kuntalain 47 §:n 2 momentin mukaan kunnan tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa tulee ottaa huomioon yhtiön toimialan edellyttämä, riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Perusteluissa todetaan, että hallitusten jäsenillä tulisi olla riittävä ja monipuolinen osaaminen, toisiaan täydentävä kokemus sekä kyseisen toimialan, talouden ja liiketoiminnan osaamista.

Valtuusto antaa konserniohjeessa kuntalain säännöksiä täydentävät ohjeet hallitusten kokoonpanosta ja nimittämiskäytännöistä.

Hallitusten kokoonpanossa on otettava huomioon myös kuntalain esteellisyysäännökset. Aikaisemmasta laista poiketen ns. yhteisöjäävisäännöksestä ei enää poiketa kuntakonserniin kuuluvan yhteisön tai säätiön hallituksen jäsenen osalta.

Uuden kuntalain edellyttämät muutokset

Turun kaupungin hallintosääntö sekä konserniohjeet vastaavat jo nykyisessä muodossaan suurilta osin uudessa kuntalaissa esitettyjä vähimmäisedellytyksiä. Tässä päätösesityksessä hyväksyttäväksi esitettävissä konserniohjeissa on huomioitu kuntalain omistajaohjausta ja konserniohjeita koskeva sääntely.

Omistajaohjauksen periaatteiden ulottaminen yhteisöjen toimintaan saattaa edellyttää myös nykyisten yhteisöjen yhtiöjärjestysten ja osakassopimusten tarkistamista.

Konserniohjeet on päivitetty vastaamaan kuntalain muutoksia. Lisäksi ohjeita on päivitetty vastaamaan niitä vaatimuksia, joita edellytetään tehokkaasti johdetulta kuntakonsernilta.

Muu säännöstö

Turun kaupungin hallintosäännön 35 § tulee muuttaa siten, että konserniohjeet hyväksyy valtuusto.

Liite 1

Turun kaupungin konserniohjeet

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell:

Ehdotus

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että liitteenä 1 olevat Turun kau-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

---

kaupungin konserniohjeet hyväksytään.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin seuraavin muutoksin:

Kohta 8 ”Hyvä hallintotapa”

Muutetaan em. kohdan kohta 13 ”Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus” ensimmäinen kappale seuraavaksi (lisäys lihavoituna):

Yhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernijohtoon kuuluva (**ml. asianomaiset luottamushenkilöt**), valvontavastuuhenkilö tai muu kaupungin vi-
ranhaltija tai työntekijä ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhteisön liikesalaisuu-
teen kuuluvaa asiaa. Yhteisössä saatua salassa pidettävää tietoa ei saa käyt-
tää yhtiön tai kolmannen vahingoksi tai hyödyksi kaupungin muussa päätök-
senteossa.

Kohta 11 ”Konserniraportointi ja tavoitteiden asettaminen”

Muutetaan kohdan viimeinen kappale seuraavaksi: ”Yhteisöjen tulee itse to-
deta ja ilmoittaa, mitkä konsernijohdolle lähetetyistä materiaaleista sisältävät
liikesalaisuuksia tai ovat muulla perusteella salassa pidettäviä. Muuten mate-
riaalit ovat julkisia.”

Kohta 19 ”Tiedottaminen kunnan asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille
ja muille yhteisöille”

Muutetaan em. kohdan kolmas kappale seuraavaksi (lisäys lihavoituna):
”Viestinnän on oltava avointa, **aktiivista** ja julkisuuslain mukaista. Viestinnäs-
sä on otettava huomioon yhteisöjen erilainen oikeudellinen asema, toiminnan
luonne ja kilpailutilanne markkinoilla, mikä saattaa vaikuttaa tiedottamisen
laajuuteen ja ajoitukseen.”

Päätös edellä mainittujen kahden ensimmäisen muutoksen osalta tehtiin yk-
simielisesti esittelijän muutetusta päätösehdotuksesta ja viimeisen muutoksen
osalta yksimielisesti Rantasen Vornasen kannattamana tekemästä ehdotuk-
sesta.

Liite 2 Turun kaupungin konserniohjeet (Khkon
24.10.2016)

Rauenneet muutosehdotukset

Yrttiahon seuraavansisältöiset muutosehdotukset raukesivat kannatuksen
puuttuessa:

Kohta 8 ”Hyvä hallintotapa”

Lisätään kohtaan ”Hallitus” teksti: ”Hallituksen kokoonpanossa tulee huomioi-
da henkilöstön edustus vähintään siten kuin laki henkilöstön edustuksesta yri-
tyksen hallinnossa edellyttää.”

Kohta 17 ”Henkilöstöpolitiikka”

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

Muutetaan viimeisen kappaleen jälkimmäinen lause kuulumaan: "Henkilöstön edustus perustuu edustukseen hallinnossa ja erilliseen yhteistoimintaan henkilöstön ja työnantajan välillä."

Tavion seuraavansisältöiset muutosehdotukset raukesivat kannatuksen puuttuessa:

Kohta 8 "Hyvä hallintotapa"

Korvataan kohdan "Hallitus" teksti: "Hallitusten valinnassa noudatetaan tasa-arvolain 4a § 3 momentin mukaisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa, ellei siitä jouduta perustellusta syystä poikkeamaan", seuraavalla tekstillä: "Hallituksen jäsenten valinta tehdään erityisesti hallituksen ammattitaidon näkökulmasta. Henkilövalinnoissa henkilön osaaminen tulee asettaa henkilön sukupuolen edelle."

Kohta 17 "Henkilöstöpolitiikka"

Lisätään kohdan alkuun seuraava teksti:

"Kaupungin tytäryhteisöt ovat vastuullisia työnantajia, jotka toteuttavat hyvää johtamista sekä huolehtivat työelämän laadusta ja henkilöstön työhyvinvoinnista.

Henkilöstön työsuhteturvan osalta tavoitteena on, että vakinaisen henkilökunnan työsuhteen pysyvyys turvataan tilanteissa, joissa on lainmukaiset perusteet lomauttamiseen tai irtisanomiseen tuotannollisin tai taloudellisin perustein. Niissä tilanteissa, joissa työsuhteiden pysyvyyden tavoitetta ei voida toteuttaa, yhteisön henkilöstö voi hakea kaupungin sisäisiin avoimiin työtehtäviin.

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä voidaan noudattaa alan ja kilpailijoiden käytäntöjä vastaavaa henkilöstöpolitiikkaa, kuitenkin koko ajan huomioiden kaupungin tytäryhteisön velvollisuus toimia henkilöstöpolitiikassaan korostetun vastuullisesti. Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen henkilöstön työsuhteturva määräytyy työlaainsäädännön ja yhteisön järjestäytymisen mukaisen työehtosopimuksen mukaisesti."

Kh § 434

Liite 1 Turun kaupungin konserniohjeet (Khkon 24.10.2016)

Kaupunginjohtaja Aleksis Randell

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että liitteenä 1 olevat Turun kaupungin konserniohjeet hyväksytään ja että kaupunginhallituksen 8.2.2010 § 98 hyväksymät konserniohjeet niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen kumotaan.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

Samalla kaupunginhallitus päättää, että konserniohjeet saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi yhtä aikaa omistajapolitiikka-asiakirjan kanssa.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin siten muutettuna, että Turun Vesihuolto Oy lisättiin konserniohjeiden kohdan 7 strategisten yhtiöiden energia- ja infrastruktuuriliiketoimintaa koskevaan yhtiölistaan.

Päätös asiassa tehtiin esittelijän muutetusta päätösehdotuksesta.

Liite 2 Turun kaupungin konserniohjeet (Kh 7.11.2016)

Rauenneet muutosehdotukset

Miikkolan seuraavansisältöinen muutosehdotus raukesi kannatuksen puuttessa:

Kohta 17 "Henkilöstöpolitiikka"

Lisätään kohdan alkuun seuraava teksti:

"Kaupungin tytäryhteisöt ovat vastuullisia työnantajia, jotka toteuttavat hyvää johtamista sekä huolehtivat työelämän laadusta ja henkilöstön työhyvinvoinnista.

Henkilöstön työsuhteturvan osalta tavoitteena on, että vakinaisen henkilökunnan työsuhteen pysyvyys turvataan tilanteissa, joissa on lainmukaiset perusteet lomauttamiseen tai irtisanomiseen tuotannollisin tai taloudellisin perustein. Niissä tilanteissa, joissa työsuhteiden pysyvyyden tavoitetta ei voida toteuttaa, yhteisön henkilöstö voi hakea kaupungin sisäisiin avoimiin työtehtäviin.

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä voidaan noudattaa alan ja kilpailijoiden käytäntöjä vastaavaa henkilöstöpolitiikkaa, kuitenkin koko ajan huomioiden kaupungin tytäryhteisön velvollisuus toimia henkilöstöpolitiikassaan korostetun vastuullisesti. Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen henkilöstön työsuhteturva määräytyy työlaainsäädännön ja yhteisön järjestäytymisen mukaisen työehtosopimuksen mukaisesti."

Yrttiahon seuraavansisältöiset muutosehdotukset raukesivat kannatuksen puuttuessa:

Kohta 8 "Hyvä hallintotapa"

Lisätään kohtaan "Hallitus" teksti: "Hallituksen kokoonpanossa tulee huomioida henkilöstön edustus vähintään siten kuin laki henkilöstön edustuksesta yrityksen hallinnossa edellyttää."

Kohta 17 "Henkilöstöpolitiikka"

Muutetaan viimeisen kappaleen jälkimmäinen lause kuulumaan: "Henkilöstön edustus perustuu edustukseen hallinnossa ja erilliseen yhteistoimintaan henkilöstön ja työnantajan välillä."

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

Kv § 205

Liite 1

Turun kaupungin konserniohjeet

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että liitteenä 1 olevat Turun kaupungin konserniohjeet hyväksytään ja

että kaupunginhallituksen 8.2.2010 § 98 hyväksymät konserniohjeet niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen kumotaan.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian käsittely kokouksessa

Pöydällepanoehdotus ja sen käsittely

Mäenpää Kossilan kannattaman ehdotti, että asia pannaan pöydälle.

Keskustelun keskeydyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Mäenpään pöydällepanoehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 50 valtuutettua kannatti asian käsittelyn jatkamista ja 16 valtuutettua kannatti Mäenpään pöydällepanoehdotusta, 1 poissa, joten asian käsittely jatkui.

Liite 2

Äänestyslista

Muutosehdotukset ja niiden käsittely

Puheenjohtaja Lehtinen esitti, että jäljempää ilmenevät Tavion Miikkolan kannattamana tekemät muutosehdotukset (2 kpl) ja Yrttiahon Saarisen kannattamana tekemät muutosehdotukset (2 kpl) asetetaan äänestyksissä kukin yksittäin kaupunginhallituksen ehdotusta vastaan. Lopuksi äänestetään Laivorannan Mäenpään kannattamana tekemästä päätösehdotuksen hylkäämisehdotuksesta. Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Tavio Miikkolan kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

”Kohta 17 Henkilöstöpolitiikka

Lisätään kohdan alkuun seuraava teksti:

”Kaupungin tytäryhteisöt ovat vastuullisia työnantajia, jotka toteuttavat hyvää johtamista sekä huolehtivat työelämän laadusta ja henkilöstön työhyvinvoinnista.

Henkilöstön työsuhteturvan osalta tavoitteena on, että vakinaisen henkilökunnan työsuhteen pysyvyys turvataan tilanteissa, joissa on lainmukaiset perusteet lomauttamiseen tai irtisanomiseen tuotannollisin tai taloudellisin perustein. Niissä tilanteissa, joissa työsuhteiden pysyvyyden tavoitetta ei voida to-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	8
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

---

teuttaa, yhteisön henkilöstö voi hakea kaupungin sisäisiin avoimiin työtehtäviin.

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä voidaan noudattaa alan ja kilpailijoiden käytäntöjä vastaavaa henkilöstöpolitiikkaa, kuitenkin koko ajan huomioiden kaupungin tytäryhteisön velvollisuus toimia henkilöstöpolitiikkassaan korostetun vastuullisesti. Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen henkilöstön työsuhdeturva määräytyy työlainsäädännön ja yhteisön järjestäytymisen mukaisen työehtosopimuksen mukaisesti.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Tavion muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa koneäänestyksessä 56 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 7 valtuutettua kannatti Tavion muutosehdotusta, 4 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 3 Äänestyslista

Tavio Miikkolan kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

”Kohta 8 Hyvä hallintotapa

Korvataan kohdan ”Hallitus” teksti: ”Hallitusten valinnassa noudatetaan tasa-arvolain 4a § 3 momentin mukaisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa, ellei siitä jouduta perustellusta syystä poikkeamaan”, seuraavalla tekstillä: ”Hallituksen jäsenten valinta tehdään erityisesti hallituksen ammattitaidon näkökulmasta. Henkilövalinnoissa henkilön osaaminen tulee asettaa henkilön sukupuolen edelle.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Tavion muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa koneäänestyksessä 61 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 6 valtuutettua kannatti Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 4 Äänestyslista

Yrttiäho Saarisen kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

”Kohta 8 Hyvä hallintotapa

Lisätään kohtaan "Hallitus" teksti: "Hallituksen kokoonpanossa tulee huomioida henkilöstön edustus vähintään siten kuin laki henkilöstön edustuksesta yrityksen hallinnossa edellyttää."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Kaupunginhallituksen konsernijaosto	78	24.10.2016	1	
Kaupunginhallitus	434	07.11.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	205	12.12.2016	8	

"jaa", jos "ei" voittaa, on Yrttiahon muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 53 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 14 valtuutettua kannatti Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 5 Äänestyslista

Yrttiaho Saarisen kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

"Kohta 17 Henkilöstöpolitiikka

Muutetaan viimeisen kappaleen jälkimmäinen lause kuulumaan: "Henkilöstön edustus perustuu edustukseen hallinnossa ja erilliseen yhteistoimintaan henkilöstön ja työnantajan välillä."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Yrttiahon muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 54 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 13 valtuutettua kannatti Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 6 Äänestyslista

Laivoranta Mäenpään kannattamana ehdotti päätösehdotuksen hylkäämistä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Laivorannan ehdotus päätösehdotuksen hylkäämisestä tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 52 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 14 valtuutettua kannatti Laivorannan ehdotusta päätösehdotuksen hylkäämisestä, 1 tyhjä, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 7 Äänestyslista